

Revisionsrapport

Uppföljning av granskning av Överförmyndarnämndens ledning, styrning och uppföljning

Hudiksvalls kommun

Malou Olsson

Februari 2019

Innehåll

Innehåll.....	1
1. Sammanfattning – revisionell bedömning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Revisionsfråga, kontrollmål samt revisionskriterier	3
3. Iakttagelser och bedömningar	5
3.2. Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för löpande handläggning/ärendehantering?	5
3.2.1. Iakttagelse.....	5
3.2.2. Bedömning	5
3.3. Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner som säkerställer att fördjupade granskningar eller extra kontrollgranskningar genomförs på ett systematiskt och samordnat sätt?	6
3.3.1. Iakttagelse.....	6
3.3.2. Bedömning	7
3.4. Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen?	7
3.4.1. Iakttagelse.....	8
3.4.2. Bedömning	8
4. Bilaga 1 - Granskade dokument	9

1. Sammanfattning – revisionell bedömning

Revisorerna i Hudiksvalls kommun genomförde en granskning tillhörande revisionsår 2017 avseende Överförmyndarnämndens ledning, styrning och uppföljning. I granskningen påtalades brister i om nämnden inte säkerställt att fördjupade granskningar eller extra kontrollgranskningar genomförs på ett systematiskt och samordnat sätt för att stärka den interna kontrollen. I granskningen påtalades även att checklistor/rutiner avseende den löpande handläggningen inte var daterade och därmed svårt att bedöma dess aktualitet. Vidare påtalades att nämnden behövde säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen.

Revisionen har i sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat om att genomföra en uppföljning av den tidigare granskningen från 2017. Syftet har varit att bedöma om Överförmyndarnämnden utifrån tidigare noterade brister vidtagit åtgärder och säkerställt en ändamålsenlig ledning, styrning och uppföljning.

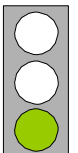
Utifrån genomförd granskning gör vi bedömningen att Överförmyndarnämnden utifrån tidigare noterade brister vidtagit åtgärder och därmed säkerställt en ändamålsenlig ledning, styrning och uppföljning.

Den sammanfattande bedömningen baseras på en sammanvägning av bedömningarna för nedanstående kontrollmål.

Kontrollfråga 1

Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för löpande handläggning/ärendehantering?

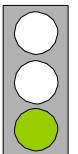
Vi bedömer kontrollmålet som **uppfyllt**. Detta bedömer vi utifrån att Överförmyndarnämnden har antagit en riktlinje för granskning av ställföreträdarens redovisning under 2018. Nämnden har även dokumenterade rutiner som är daterade och kända i organisationen.



Kontrollfråga 2

Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner som säkerställer att fördjupade granskningar eller extra kontrollgranskningar genomförs på ett systematiskt och samordnat sätt?

Vi bedömer kontrollmålet som **uppfyllt**. Vi bedömer det utifrån att nämnden har en antagen riktlinje som innefattar att fördjupad granskning skall ske vid behov.



Vi **rekommenderar** att de fördjupade granskningar och extra kontrollgranskningar dokumenteras i nämndens intern kontrollplan.

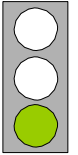
Kontrollfråga 3

Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen?

Vi bedömer kontrollmålet som **uppfyllt**.

Vi bedömer det utifrån att det finns dokumenterad rutin inom området.

Vi **rekommenderar** dock överförmyndarnämnden att säkerställa att kontroll av rutinens efterlevnad följs upp systematiskt både vid delår- och årsredovisning.



2. Inledning

2.1. Bakgrund

Revisorerna i Hudiksvalls kommun genomförde en granskning tillhörande revisionsår 2017 avseende Överförmyndarnämndens ledning, styrning och uppföljning. I granskningen påtalades brister i om nämnden inte säkerställt att fördjupade granskningar eller extra kontrollgranskningar genomförs på ett systematiskt och samordnat sätt för att stärka den interna kontrollen.

I granskningen påtalades även att checklistor/rutiner avseende den löpande handläggningen inte var daterade och därmed svårt att bedöma dess aktualitet. Vidare påtalades att nämnden behövde säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen.

Revisionen har i sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat om att genomföra en uppföljning av den tidigare granskningen från 2017.

2.2. Revisionsfråga, kontrollmål samt revisionskriterier

Revisionsfråga

Har Överförmyndarnämnden utifrån tidigare noterade brister vidtagit åtgärder och säkerställt en ändamålsenlig ledning, styrning och uppföljning?

Kontrollfrågor

- Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för löpande handläggningen/ärendehanteringens samt vid årsavräkning för god man/förvaltare?
- Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner som säkerställer att fördjupade granskningar eller extra kontrollgranskningar genomförs på ett systematiskt och samordnat sätt?
- Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen?

Revisionskriterier

De iakttagelser som görs inom ramen för granskningen bedöms emot följande revisionskriterier:

- Föräldrabalken (FB), Förvaltningslagen (FL), Kommunallagen (KL).
- Beslut angående förordnande av god man eller förvaltare fattas av Tingsrätten och det är i första hand Länsstyrelsen som utövar tillsyn av verksamheten. Därutöver finns kopplingar till ett antal lagar och förordningar inom socialtjänstens område.
- Kommunstyrande dokument som reglemente, internkontrollplan mm.
- Kommunfullmäktiges styrning av nämnden t ex budget och redogörelse över föregående års verksamhet.

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att besvara kontrollfrågorna ovan.

Metod

Genomgång och analys har gjorts av bland annat mål, riktlinjer, rutiner och internkontrollplan.

Intervjuer och avstämningar har skett med följande personer/funktioner:

- Förvaltningschef överförmyndarverksamheten
- Handläggare vid överförmyndarverksamheten

Granskningsrapporten har varit utsänd till samtliga intervjuade för faktaavstämning.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.2. Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för löpande handläggning/ärendehantering?

Vid tidigare utförd granskning tog vi del av ett flertal rutiner avseende ärendehantering. Rutinerna var dock inte daterade vilket noterades i granskningsrapporten som svårt att bedöma rutinernas aktualitet.

Nämndens svar på den tidigare utförda granskningen påtalades att alla rutiner/checklistor samlas i en gemensam mapp i datorn där alla aktuella underlag finns. Görs revidering av underlagen tas de gamla bort och de nya sparas ner och ett nytt datum skapas. I svaret noteras vidare att datum på rutiner saknas om de tar ut en kopia i pappersformat.

3.2.1. Iakttagelse

Överförmyndarenheten består av 3,5 årsarbetare vid granskningstillfället 2017 och vid granskningens uppföljning 2019. Enheten består av tre handläggare och en chef på 50 %. Vid granskningstillfället 2017 anlidade enheten en erfaren granskare för att granska årsräkningar. Från och med 2017 års årsräkningar anlitas ingen extern granskare utan enheten hanterar dessa själv.

Enheten har fortfarande veckomöten med ärendegenomgångar samt planerar utbildningar, diskuterar rutiner och arbetsprocesser med mera. Vid veckomötena deltar förvaltningschef och samtliga handläggare på överförmyndarenheten.

Nämnden består av tre ledamöter och tre ersättare. Nämnden har systematiska och bokade nämndsmöten. Under 2018 hade nämnden fem sammanträden. Nämnden skriver två olika typer av protokoll, ett protokoll avseende allmänna ärenden och ett protokoll för sekretess ärenden. Protokollen avseende allmänna ärenden går att finna på kommunens hemsida. Protokoll avseende sekretess ärenden är sekretessbelagt.

Delegationsförteckning avseende Överförmyndarnämnden finns och är antagen i nämnd 2015-01-12 och är uppdaterad 2018-06-25. Delegationsordningen uppges vid intervjuer vara känd i organisationen.

Överförmyndarnämnden har under januari 2018 fastställt en riktlinje för granskning av ställföreträdarens redovisning. Riktlinjen beskriver bland annat överförmyndarnämndens uppdrag, övergripande beskrivning av granskning av förteckningar, årsräkning/sluträkning och hur redogörelsen skall hanteras.

Vi har i den uppföljande granskningen tagit del av ett flertal rutiner avseende ärendehantering. Samtliga rutiner är daterade och påtalas vara kända i organisationen.

3.2.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som uppfyllt.

Detta bedömer vi utifrån att Överförmyndarnämnden har antagit en riktlinje för granskning av ställföreträdarens redovisning under 2018. Nämnden har även dokumenterade rutiner som är daterade och kända i organisationen.

3.3. Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner som säkerställer att fördjupade granskningar eller extra kontrollgranskningar genomförs på ett systematiskt och samordnat sätt?

Vid tidigare utförd granskning tog vi inte del av några dokumenterade rutiner som säkerställde att fördjupade granskningar/extra kontrollgranskningar genomfördes på ett systematiskt och samordnat sätt. Vid intervjuer påtalades dock att enheten genomförde fördjupade kontroller vid misstanke.

Vid den tidigare utförda granskningen noterades i Överförmyndarnämndens Intern kontrollplan för 2017 att rutin för omprövning av förvaltare behövde utvecklas för att säkerställa att minsta ingripande sker för huvudmannen.

3.3.1. Iakttagelse

I den riktlinje som nämnden fastställt 2018 framgår att granskare skall vid årsgranskningen göra en bedömning av behovet av kontroll av enskilda poster med iakttagande av en risk- och väsentlighetsprincip. Granskaren skall särskilt följa upp brister som noterats i ett ärende vid tidigare granskning. Vid rimlighetsbedömningar av poster i redovisningarna skall hänsyn tas till ärenden som är nya och nya ställföreträdare med syfte att tidigt upptäcka felaktigheter och missförstånd.

Enligt riktlinjen framgår vidare att fördjupad granskning alltid skall göras vid behov. Antingen under det löpande året eller i samband med den årliga redovisningen. Det kan vara vid större fel och avvikelser i redovisningen, vid klagomål/signaler från omgivningen om oro eller om det i övrigt anses påkallat. Vid fördjupad granskning skall samtliga poster i redovisningen verifieras.

Vid intervjuer framkommer att vid enhetens veckomöten diskuteras olika kontrollgranskningar riktade mot olika målgrupper. Det har till exempel på senare tid genomförts extra kontroller av gode män/förvaltare till ensamkommande flyktingbarn samt de gode män/förvaltare som har haft sitt uppdrag i 10 år. Vidare framkommer vid intervjuer att fördjupad granskning kan exempelvis vara kontroll vid överföringar mellan huvudmannens olika konton.

Alla granskningar som överförmyndarenheten gör dokumenteras i deras verksamhetssystem Wärna. De ärenden som granskas med anmärkning kommuniceras med ställföreträdaren. Vid ärenden där bristerna anses allvarliga lyfts dessa till nämnden för beslut om entledigande av ställföreträdaren, polisanmälan, nedsättning av arvode eller ansökan om vite hos Tingsrätten om ingen redovisning inkommit.

Vi kan i årsredovisningen 2017 utläsa att kontroller avseende ställföreträdare har skett. Under 2017 hade samtliga nya ställföreträdare kontrollerats samt 45 ställföreträdare som har haft uppdrag i mer än 10 år. En av dessa klarade inte kontrollen och blev entledigad från sitt uppdrag samt polisanmälades.

I nämndens internkontrollplan för 2017 framkommer att omprövning av förvaltare har fungerat enligt rutin och 10 % av ärenden har jämkats ner från förvaltare till god man. Det påtalas som positivt att omprövningen gjordes i september och inte i samband med årsräkningen som det skett tidigare år.

Överförmyndarnämnden fastställde en interkontrollplan för 2018 per 2017-10-16. Internkontrollplanen omfattar fyra rutiner/processer/system vilka är:

- *Omprövning av förvaltarskap, utveckla rutinen för att säkerställa att minsta ingripande sker för huvudmannen*
- *Förbättra granskning av årsräkningar*
- *Förbättra granskning av tillgångsförteckningar*
- *Anstånd att lämna in räkenskaper*

I Överförmyndarnämndens protokoll den 2018-12-03 kan vi utläsa att uppföljning av interkontrollplan 2018 har skett. Resultat av uppföljningen påvisar att det är flera ställföreträdare som inte klarar av att göra en årsräkning och flera kompletteringar har därför begärts in. I några fall har det lett till att ställföreträdare entledigats från sina uppdrag. Vi kan vidare i nämndens protokoll avseende 2018 utläsa att uppföljning har skett avseende anstånd av inlämnande av årsräkning.

3.3.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som uppfyllt.

Vi bedömer det utifrån att nämnden har en antagen riktlinje som innefattar att fördjupad granskning skall ske vid behov.

Vi rekommenderar dock att de fördjupade granskningar och extra kontrollgranskningar dokumenteras i nämndens intern kontrollplan.

3.4. Finns, och tillämpas, tillfredsställande rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen?

Vid tidigare utförd granskning fanns inga dokumenterade rutiner för att säkerställa lämpligheten hos gode män och förvaltare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen. Enligt uppgift hade en rutin avseende ovanstående diskuterats i nämnd.

Vid tidigare utförd granskning tog vi del av uppgiften att kontroll av nya ställföreträdare utfördes enligt:

1. Skriftlig intresseanmälan ska ha inkommit
2. Utdrag ska göras från belastningsregistret
3. Kontrollera ev skulder hos Skatteverket och Kronofogden
4. Kontrollera om de förekommer hos socialtjänsten
5. Inhämta två referenser
6. Träffa den nya ställföreträdaren i ett personligt samtal

I nämndens svar påtalades att kontroll av ovanstående punkter: 2,3 och 4 görs regelbundet stickprovsvis. Nämnden påtalar vidare att de vid flera tillfällen under 2015 och 2016 i samband med uppföljning av interkontrollplanen följt upp att denna rutin efterlevs.

Eftersom rutinen fungerade bra har den inte ingått i nämndens internkontrollplan för 2017. Uppföljning av denna rutin efterlevs skall ske till nämnden två gånger per år dels i samband med delårsredovisningen och dels i samband med årsredovisningen.

3.4.1. Iakttagelse

Vi har i granskningen tagit del av "*Rutin kontroll av ställföreträdare*" som är daterad 2017-10-24. Rutinen omfattar vilka kontroller som skall göras av ställföreträdare i såväl pågående uppdrag som i rekryteringen.

Rutinen beskriver att kontroll av ställföreträdare i pågående uppdrag skall göras med jämna mellanrum.

Vi kan i årsredovisningen 2017 utläsa att kontroller avseende ställföreträdare har skett. I årsredovisningen för 2018 kan vi utläsa att Överförmyndarnämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt bestämmelserna ibland annat föräldrabalken.

Huvuduppgiften är att utöva tillsyn och kontroll över förmyndare, gode män och förvaltare.

Vi kan dock inte finna i delårsredovisningen 2018 att kontroller skett enligt fastställda rutin. Enligt uppgift kommer nästkommande kontroll att ske i februari/mars 2019.

3.4.2. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som uppfyllt.

Vi bedömer det utifrån att det finns dokumenterad rutin inom området.

Vi rekommenderar dock överförmyndarnämnden att säkerställa att kontroll av rutinens efterlevnad följs upp systematiskt både vid delår- och årsredovisning.

4. *Bilaga 1 - Granskade dokument*

- Nämndsplan 2018
- Budget 2018
- Internkontrollplan 2018 och 2019
- Helårsrapport 2017/Årsredovisning 2017
- Uppföljning av internkontrollplan 2017
- Budget 2019 och plan 2020-2022
- Delegationsordning (reviderad 2018-06-25)
- Dokumenthanteringsplan (antagen i nämnd 2015-06-22)
- Verksamhetsrapport 2018-07-31
- Särskilda uppdrag från kommunfullmäktige
- Ansökan om tilläggsanslag 2018
- Överförmyndarnämndens allmänna protokoll 2018
- Checklista för granskning förteckning
- Delårsrapport 2018/Verksamhetsrapport 2018
- Checklista för årsräkning och sluträkning (normal granskning)
- Checklista för redogörelse (normal granskning)
- Checklista förhandsgranskning årsräknin g/redogörelse

Riktlinje/Rutiner

- Riktlinje för granskning av redovisning (2018-01-09)
- Riktlinje om fastigheter och bostadsrätter ska medräknas som tillgång när det gäller vem som ska betala arvodet
- Rutin kontroll av ställföreträdare (2017-10-24)
- Rutin vid försäljning av huvudmannens fastighet eller bostadsrätt (2018-10-26)
- Rutin inkommen anmälan (2017-04-11)
- Rutin klagomålshantering (2018-08-30)
- Rutin vid komplettering av inkommen ansökningshandling (2017-04-18)
- Rutin omprövning förvaltare (2017-10-04)
- Rutin vite (2017-11-07)
- Rutin vid begäran om anstånd att lämna redovisning